

ISTRSKA ORNITONIMIJA: ŠKRJANCI

Goran FILIPI

dr. doc., Pedagoška fakulteta v Pulju, 52000 Pulj, Medulinska 3, CRO
dott., prof. della Facoltà di Pedagogia di Pola, CRO

IZVLEČEK

V razpravi so obdelani nazivi za škrjance v Istri. Avtor poskuša podati etimologijo za več kot dvesto ornitonimov, ki so del obsežnejšega korpusa istrskih ornitonimov (več kot 8000), ki jih je avtor zbral v drugi polovici prejšnjega desetletja v Istri in na otoku Krku.

0.

V razpravi smo obdelali okoli 250 nazivov za ptice iz družine škrjancev (Alaudidae). Besedje je del obsežnejšega gradiva, ki smo ga zbrali v 135 krajih v Istri in na otoku Krku za vseh pet skupin istrskih idiomov (istrobe-neški, istriotski, istroromunski, hrvaški in slovenski govori). Samo zbiranje gradiva je trajalo skoraj pet let, končano je bilo l. 1989. Besedja ne obdelujemo izolirano, vse nazive primerjamo z ornitonimi v ožji in širši okolici, pa tudi dlje. Posebno pozorno so obdelani istrski nazivi, ki smo jih zbrali v pisanih virih.

0.1.

Za beleženje ornitonimov za vse narečne skupine uporabljamo prilagojeno hrvaško latinico, obogateno z nekaterimi znaki, ki jih ni potrebno posebej razlagati, ker gre za črke, ki so običajne za take tekste (npr.: *n*, *a*, *š*, *æ* ipd.). Nazivi iz pisanih virov so preneseni natanko po izvirniku da ne bi prišlo do zmede, smo jih označili s križcem (‡).

Vsi nazivi so opremljeni z naglasom. Ker pa gre za pet skupin idiomov, je jasno, da vrednost naglasnih znakov ni enaka za vse. Poudarke zapisujemo, kakor je običajno v literaturi za posamezne narečne skupine. Izjema je istroromunščina, kjer je prišlo do popolnega prevzemanja hrvaškega naglasnega sistema, zato uporabljamo hrvaške naglasne znake. In še ena pripomba: ker je naglasni sistem v slovenskih govorih v Istri netonemskega tipa, ga tako tudi beležimo, vendar samo z dvema znakoma, ker odprtost ojev in ejev nima razločevalne funkcije.

Na koncu razprave je dodan slovarček z zabeleženimi nazivi za vseh 135 obiskanih krajev.

1.

Škrjanci so ptice pevke (red Passeriformes, družina Alaudidae). V Istri in na otoku Krku so prisotne naslednje vrste: poljski škrjanec (*Alauda arvensis*), kratkoprsti škrjanec (*Calandrella brachydactyla*), čopasti škrjanec (*Galerida cristata*), hribski škrjanec (*Lullula arborea*) in laški škrjanec (*Melanocorypha calandra*). Najpogostejša je *Alauda arvensis*, precej je prisotna tudi *Galerida cristata*, *Lullula arborea* je redka, *Calandrella brachydactyla* izjemno redka (ljudje jo mešajo z vrsto *Lullula arborea*), *Melanocorypha calandra* tako rekoč izginja.¹

2.

Škrjanci so si zelo podobni ptiči ("Škrjanci so tršato grajeni pevci. Glava je velika, noge so kratke, peruti pa dolge in zelo široke. Rep je bolj kratek in ravno prirezan, perje je zemljastih barv." BREHM, 262) in zato se nazivi zanje medsebojno mešajo, prepletajo. Naziv za poljskega škrjanca (*Alauda arvensis*), ki je, kot smo že rekli, najbolj prisotna vrsta v Istri, je hiperonim za vse škrjance. Poleg tega splošnega imena najdemo v posameznih krajih tudi posebne nazive za druge vrste. Tudi ti se zamenjujejo (npr. za vrste *Calandrella brachydactyla* in *Lullula arborea*).

1 Podatki o prisotnosti vrst po izjavah informatorjev.

Tartinijevo gledališče nekoč: glavno pročelje (iz: Va Pirano in mezzo all'onde..., Trst, 1975, s. 51)

3.

Največ istrskih ornitonimov za naše ptice ima za etimologijo latinsko besedo ALAUDA (REW, 313), ki je tudi v latinščini pomenila škrjanca in so jo Rimljani prevzeli iz galščine. Za istrobeneške in istriotske idiome smo zabeležili: *lòdola* (Bivje, Bertoki, Savudrija, Marušiči, Škrinjari, Buje, Pertiči, Grožnjan, Oprtalj, Šverki, Brtonigla, Vižinada, Motovun, Tar, Labinci, Višnjan, Lovreč, Funtana, Vrsar, Kanfanar, Svetvinčenat, Barban, Krnica, Veli Vrh pri Pulju, Medulin, Vodnjan, Šišan, Pireličiči, Pićan in Plomin), *lódola* (Fažana), \neq *lòdula* (muglišanski ZUDINI, 87), *lòdula* (Umag, Krasica, Gradinje), *dòdola* (Strunjan, Lucija, Piran), *dódula* (Galižana); *duódula* (Rovinj), \neq *òdola* (Izola VASC, 188). Pri oblikah *lodola/lodula* "l'a iniziale è caduto perché sentito come parte dell'art. (l'allodola \Rightarrow la lodola)" (DELI, 40). Pri izolski obliki je prišlo do nasprotnega procesa, začetni *l* je odpadel, ker so ga govorniki imeli za člen: *lodola* (= *l'odola*) \Rightarrow *odola*.² Oblike z začetnim *d* (*dodola*) kažejo na asimilacijo *l-d* \Rightarrow *d-d*, kar je stilsko močnejše (zaradi podvojitve).

3.1.

Tudi v slovanskih narečjih imamo enake in podobne oblike. Ornitonimi *lòdola* (Pomer), *lódola* (Premantura, Veli Mlun, Marušiči, Svetvinčenat, Medulin, Gradinje),

lòdula (Gradina, Motovun), *lódola* (Dekani) so izposojenke iz istrobeneščine. Oblika *lodíca* (Plavje, Škofije, Pobegi) je hibridna izposojenka; tuja pomanjševalna pripona je zamenjana z domačo. Pri *ròdola* (Gradinje) je prišlo do disimilacije *d-d* \Rightarrow *r-l*, pri *lótola* pa do desonorizacije *d* \Rightarrow *t*. Zanimiv je ornitonim, ki smo ga zapisali v Marezigah: *lóboda*. Ta izraz v slovenski Istri pomeni "labod" (BEZLAJ, II/147) in gre najbrž za prenos pomena z ene ptice na drugo zaradi podobnosti v izrazu. Mogoče je v zvezi z labodom tudi naziv *labíca* (Kubed), če ga razumemo kot križanje oblik za "labod" in "Alauda".

3.2.

Oblike *laudíca* (Soldatiči, Mali Mlun, Veli Mlun, Vrh), *lavdíca* (Krasica, Beletičev Brijeg, Štrped, Premci, Čeretež, Roč, Pračana, Foršiči, Lupoglav), *loudíca* (Šmarje, Korte) in *lawdíca* (Gračišče, Dragonja, Sočerga) imajo samoglasniško skupino *au* iz ALAUDA, kar nas navaja na možnost, da gre za staro izposojenko iz keltščine, še posebej, ker omenjeni dvoglasnik ni prisoten v okoliških govorih (ni ga niti v benečanščini in niti v furlanščini). Začetni *l* v vseh oblikah in *o* v *loudíca* (Šmarje, Korte) lahko razložimo kot križanje med nepotrjenimi, prvotnimi istrskimi oblikami **alauda*, **alaudica* z italijanskimi tipa *lodola*. Pravkar domnevani prvotni istrski ornitonim se mogoče skriva v krušvarski obliki *lavdávica*, če ga

² Obliko *odula* najdemo tudi v furlanščini, glej ASLEF, tav. 211, carta 179.

razumemo kot deminutivno izpeljanko od *alauda* križano z *lodola*. Enako, vendar manj jasno, velja tudi za nazive *ladvāca* (Pičan, Čepić, Šumber), *ladvīca* (Kringa, Kanfanar, Cerovlje, Vela Traba, Lindar, Katuni, Veli Golji, Breg, Trget, Brseč, Beram, Šušnjeвица, Kostrčan, Jesenovik), *ledvīca* (beram, strmac, skitača, brovinje) in *ledvāca* (Plomin). Pri slednji obliki je prišlo do metateze *v-d* ⇒ *d-v*, pri nekaterih nazivih pa imamo spremembo *a* ⇒ *e*.

3.3.

Tudi slovanske oblike, za katere smo rekli, da so izposojenke iz istrobeneščine, bi lahko imeli za starejše, keltske, oblike, ki so pod vplivom beneščine izgubile značilen dvoglasnik. Ta možnost je najmanj skrita v ornitonimih *ludīca* (Malija) in *labīca* (Kubed).

4.

Pri žejanskih Romunih smo zabeležili zanimiv naziv za škrjance, *čeljičenuâvdu*; sintagma pomeni "tisti, ki ne sliši". Očitno gre za tabu. Skok piše, da je to "ptica za koju se vjeruje da donosi nesreću i smrt" (SKOK, III/389), a ne pove kje.³

5.

Ornitonimi *čaluvīn* in *čalovīn* (Vele in Male Mune) niso jasni. Mogoče jih lahko izvajamo od *čâlōv* "norec, bedak" (VUK2, 1030; SKOK, I/347). Znano je, da so lahko ptice metafora za neumne ljudi (neumen kot koklja ali štoklja...). Da so v igri tudi škrjanci nam pove Pirona, ki poleg gesla *lōdul* "škrjanec" navaja tudi to: "... Si usa com. al fig. per sciocco, semplicitto..." (PIRONA 531)

6.

Vsi ostali nazivi za škrjance, ki smo jih zabeležili, so ali onomatopeje ali pa vsebujejo sem "čopek".⁴

6.1.

Onomatopejski so ornitonimi tipa *škrjanc*, *škrlj*, *ševa* in *švrljuga/čvrljuga*.⁵ Nazivi so slovanski in se, ne pogosto, pojavljajo tudi kot izposojenke v romanskih istrskih govorih. Italijani v Taru za vrsto *Galerida cristata* uporabljajo prilagojenko *carjūga*, za vrsto *Alauda arvensis* pa imajo domačo besedo *lōdola*. Enak pojav ekonomije jezika smo zabeležili v Salambatih, kjer Hrvatje čopastemu škrjancu pravijo *čerjūga*, poljskemu pa *laudīca*.

Onomatopejski (in zaradi podvojitve tudi afektivni) so nazivi *činčirinčī* (Nova Vas), *#cirimbèla* (Bale CERN, 32) in *#čirindéla* (Bale IVE, 104).

6.2.

Od drugih škrjancev se nekoliko razlikuje čopasti škrjanec (*Galerida cristata*), ker ne more skriti čopka. Večina ornitonimov za to vrsto ima kot osnovo vsebino "čopek".

6.2.1.

Samo dva naziva za vrsto o kateri pravkar razpravljamo, nista v zvezi s čopkom. To so *lodínja* (Pobegi) in *lodolòn* (Bivje, Oprtalj, Vižinada); gre za izpeljanke od *lodola* z augmentativno pripono *-on* oziroma pripono *-inja*.

6.2.2.

Drugi ornitonimi, kot smo že rekli, vsebujejo sem "čopek". V Štrpedu čopastemu škrjancu rečejo *lavdīca* s *čūfīcen*, v Plominu *ledvēca* s *čūfīcon*, Italijani v Bujah pa mu pravijo *lōdola šifōna*. Gre za tri sintagme, ki imajo kot prvi del naziv za vrsto *Alauda arvensis*, kot drugi pa dopolnilo k temu nazivu. Drugi del bujske sintagme je izvedenka na *-ona* od furlan. *sūf* "čop" (PIRONA, 1148)⁶. Ornitonimi tipa *cuvaro/cuvero*, *čufoloto* in *#zufa* (za Trst DORIA, 823 in brez določenega kraja ROS, 1271)/*#zufona* (za Trst DORIA, 824 in brez določenega kraja ROS, 1271), ki spadajo v istrobeneške govore, ter nazivi tipa *čufica*, *čufarič*, *čufar/cufac*, *čufatica*, ki spadajo v slovanski besedni zaklad, so izpeljanke od *zuf/zufo* "čop, čopek" (< langobardsko ZUPPFA, REW, 803); uporabljajo pa se tudi v romanskih idiomih kot izposojenke. Ornitonimi tipa *čupīc/čup* potekajo od *čuba*, *čup/čup* "čop, čopek" (SKOK, I/361; SKOK, I/342), naziv *kukunič* pa je deminutivna izpeljanka na *-ič* od romanske izposojenke v čakavskih govorih *kukun* (< lat. CINCINNUS "koder", SKOK, II/82 < grško κικιννοσ, SKOK, II/82).

6.2.3.

Menimo, da so nazivi *#capelunga* (ROS, 166 za Krk) in *#capellōnga* ("aggettivo di allodola", ZONCA, 34 za Vodnjan) furlanskega izvora. Sami smo pri krških Italijanih zabeležili obliko *kapilūga*, vendar za vrsto *Alauda arvensis* in kot splošni naziv za škrjance. Na furlanskem področju so nazivi za škrjance tipa *kapelote*, *čapiluda* in tipa *odole/odule/odula* + *kapelote/čapeluda* ipd. zelo

3 Ni nam znano, če kje v Istri velja mnenje, da škrjanci prinašajo nesrečo.

4 Vsi škrjanci imajo čopek, razlika je v tem, da ga nekatere vrste lahko zložijo, tako da se ne vidi.

5 Glede podrobnosti cfr. SKOK, III/389

6 Prim. *ōdula sūfa*; *sūfine*; *odule dal sūf* ASLEF, tav. 212, carta 180.

pogosti⁷. Gre torej za pridevnik (od lat. *CAPILLUS*, REW, 1628), ki ga substantiziranega najdemo tudi pri Boeriu: "capelua, s. f. capelluta, ed anche cappellaccia, Aggiunto che si da od una Specie di Allodola detta da' Sistem. Alauda cristata, la quale ha quasi una cresta o fiocco di penne sulla testa..." (BOERIO 133).⁸Naziva *kapilûga* in *kapilûja* po izrazu popolnoma sovpadata s furlanskimi oblikami, medtem ko menimo, da sta naziva, ki sta ju zapisala Rosamani in Dalla Zonca, paretimološka; naziv so ljudje imeli za zloženko in so drugi del zloženke razumeli kot "dolga" ter ga v tem smislu tudi popačili.

6.2.4.

Romani v Balah vrsti *Galerida cristata* pravijo *kapir-ùšula*; to je sestavljena beseda iz ben. *capo* "glava" (< lat. *CAPUT*, ITE, REW 1668) in *rusula* "čopek" (< lat. *RŌSA*, REW 7357 s pom. pripono).

6.2.5.

Naziv *kalandròn* (*Višnjana*, *Svetvinčenat*) po obliki spada med ornitonime za vrsto *Melanocorypha calandra* (g. nižje).

6.3.

Tudi laški škrjanec (*Melanocorypha calandra*) se razlikuje od drugih škrjancev. To je največji škrjanec v Istri, od drugih se razlikuje tudi po tem, da "sa strane na vratu ima veliko crnu ili smedju pjegu" (GJURAŠIN, 139).

Najpogostejše ime v Istri za tega škrjanca je *kalandron* (< lat. *CALANDRA*, REW, 1486 + augm. prip. -on). Pripona je dodana zaradi velikosti našega škrjanca. Mogoče je v osnovi denominacije tudi v tem primeru vsebina "čopek": "... Si le mot doit être rattaché à *calandrum*, *caliendrum* "perruque" (Varron, Horace)..." (ANDR 47). V isto skupino spadajo tudi nazivi tipa *kolandro/kolandron/kolandra/kolarinka* pri zadnji obliki je najbrž prišlo do križanja s *kolar*, *kolarin*, *kolarina* (< lat. **COLLÆRE*, REW, 2041), zaradi pege na prsih.

Isto etimologijo ima tudi bujski istrobeneški naziv *kalandrina*, vendar z drugo pripono -ina.

6.4.

V osmih krajih smo zabeležili posebno ime za hribskega škrjanca (*Lullula arborea*). Ker gre za najmanjšega škrjanca ("... Hribski škrjanec je manjši in krajši kakor drugi škrjanci..." GREGORI, 204), so vsi nazivi pomanjševalnice. Na Bivjah, v Bujah in Oprtiju mu pravijo *lodolin* (izpeljanka na pomanjševalno pripono -in od *lodola*), v Pomeru mu pravijo *škriatitč* in *kalandritč*, v Ližnjanu *kolandritč* in *vrharitč* (deminutivna izpeljanka od *vrh* SKOK, III/624 nastala najbrž zaradi habitata), v Pulju (Veli Vrh) *kalandrino* in *kalandrina*, v Rovinju *kalandréina* in v Filipani *kolandritč*.

7 Poglej ASLEF, tav. 212, carta 180.

8 Enako obliko, *kapelûja*, smo za vrsto *Alauda arvensis* zabeležili v Arbanasih pri Zadru.

7.

Naziv *bravarica*, ki smo ga pri vrsarskih Hrvatih zabeležili za vrsto *Alauda arvensis* ne spada v nobeno od obdelanih paradigem za škrjance. Tovrstne oblike v Istri označujejo ptice iz rodu *pastiric* (*Motacillae*). Gre za izpeljanko na -ica od *brav* "glava drobnice: oven, koza, in dr." (SKOK, I/202).

SEZNAM ZABELEŽENIH NAZIVOV

Opombe: Sosledje vrst, ki smo ga uporabili za ta seznam, je sicer običajno za ornitološke priročnike, saj bolje izraža ljudsko poimenovanje kot abecedno zaporedje. Zaradi istrske jezikovne stvarnosti (pet različnih idiomov) niti imena obiskanih krajev niso razvrščena po abecedi. Razvrščena so po jezikovnih conah, in to tako, da so znotraj področja nekega idioma kraji popisani od severa proti jugu in od zahoda proti vzhodu. Mesta so oštevilčena od 1 do 135, pred vsako številko je črka od A do H. Te črke pomenijo cone, in sicer:

- A Slovenska Istra (kraji, kjer se govorijo slovenski idiomi, in kraji, v katerih se poleg slovenskih govorijo še istrobeneški idiomi)
- B Zahodna Istra (kraji, kjer se govorijo hrvaški in istrobeneški idiomi, in kraji, kjer se govorijo samo hrvaški govori brez istriotskih otokov)
- C Puljsko območje (kakor zgoraj)
- D Istriotski jezikovni otoki
- E Bujsko, pazinsko in labinsko območje (kraji, kjer se govorijo samo hrvaški idiomi, in zelo malo krajev, kjer se poleg hrvaških uporabljajo tudi istrobeneški govori brez istrorumunskih otokov)
- F Romunski jezikovni otoki (kraji, kjer se poleg hrvaških idiomov govori tudi istrorumunski, in nekaj krajev, kjer so v uporabi samo hrvaški govori)
- G Severovzhodna Istra (dva kraja, kjer se govori samo hrvaško)
- H Otok Krk (hrvaški in istrobeneški idiomi).

Pred ornitonimom imamo kratico idioma, in sicer:

- IV istrobeneški govori
- IS istriotski govori
- IR istrorumunski govori
- HR hrvaški govori
- SL slovenski govori
- CG črnogorski govor v Peroju.

Seznam posameznih vrst se konča z nazivi pod črto; pod prvo so nazivi, ki so zapisani v literaturi za kraje, ki smo jih tudi sami obiskali, pod drugo pa nazivi iz literature, ki veljajo za druge istrske kraje, ki jih sami nismo obiskali.

MELANOCORYPHA CALANDRA:

A 3	BIVJE	IV: kalandròn
A 5	BERTOKI	IV: kalandròn
B 19	SAVUDRIJA	IV: kalandròn
B 23	BUJE	IV: kalandrìna
B 24	KRASICA	IV: kalandròn
B 28	ŠVERKI	IV: kalandròn
B 33	TAR	IV: kalandròn
B 45	MARIČI	HR: kalandròn
C 56	BANKOVIČI	HR: kolândra
C 57	GAJANA	HR: kolandròn, kolândra
C 58	HRELJIČI	HR: kolândro
C 59	FILIPANA	HR: kolândro
C 62	KRNICA (LUKA)	HR: kolandròn
C 63	PEROJ	CG: kalendròn
C 64	MARČANA	HR: kalendròn
C 65	VELI VAREŠKI	HR: kolarînk, kolândro
C 66	VALTURA	HR: kolandrôn, kolândro
C 67	PULA (VELI VRH)	IV: kalandròn
C 68	ŠKATARI	HR: kalandròn
C 69	POMER	HR: kalandrôn
C 70	LIŽNJAN	HR: kolandròn
C 71	MEDULIN	IV: kolandròn
C 72	PREMANTURA	HR: kolandròn
D 73	ROVINJ	IS: kalandròn
D 74	BALE	IS: kalandròn
D 75	VODNJAN	IS: kalandròn
D 76	FAŽANA	IS: kalandròn
D 77	GALIŽANA	IS: kalandròn
D 78	ŠIŠAN	IS: kalandròn
E 108	ŽMINJ	IV: kalandròn

calandron (za mugl., ROS, 144; za Trst, DORIA, 112; KOS, 78; PING, 77); *kalandrón* (za mugl. ZUDINI, 68).

CALANDRELLA BRACHYDACTYLA:

D 77 GALIŽANA IS: kalandrìna

cirimbèla (za Bale, CERN, 32); *ćirindéla* (za Bale, Ive, 104)

calandrìna (za Trst, DORIA, 112; KOS, 78)

GALERIDA CRISTATA:

A 3	BIVJE	IV: lodolòn
A 7	POBEGI	SL: lódinja
A 10	KUBED	SL: ćúfar
A 14	MAREZIGE	SL: ćúfar
A 17	SOČERGA	SL: ćúfica
B 23	BUJE	IV: lòdola šifòna
B 25	PERTIČI	IV: cùfaro

B 27	OPRTALJ	IV: lodolòn
B 30	VIŽINADA	IV: lodolòn
B 33	TAR	IV: carjùga
B 35	SOLDATIČI	HR: ćerjùga
B 36	VIŠNJAN	IV: kalandròn
B 45	MARIČI	HR: ćuflàtica, ćúflica
C 50	SVETVINČENAT	HR: kalandròn
		HR: kalandrôn
C 55	PAČIČI	HR: ćúfica
C 64	MARČANA	HR: ćufarica
C 66	VALTURA	HR: ćufarica
C 67	PULA (VELI VRH)	IV: ćufolòto
C 69	POMER	HR: ćùpić
C 70	LIŽNJAN	HR: ćùpić
C 71	MEDULIN	IV: ćùpić
		HR: ćùpić
E 79	ŠTRPED	HR: lavdica s ćùfićen
E 87	PIRELIČI	IV: cùfero
E 93	DRAGUĆ	IV: cùfarić
E 94	BORUT	HR: cùfač, cùfač
E 96	CEROVLJE	HR: ćufarić
E 107	BLAŠKOVIČI	HR: kalandrôn
E 109	PLOMIN	HR: ledvèca s ćùfićen
F 121	ŠUŠNJEVICA	IR: ćúfica
H 127	OMIŠALJ	HR: kukunič
H 128	DOBRINJ	HR: kukunič
H 131	SKRBČIČI	HR: kukuljica

capelunga (za Krk, ROS 166); *cappellònga* (za Vodnjan, ZONCA 34).

zufa (za Trst, DORIA 823; brez omembe kraja, ROS 1271); *zufona* (za Trst, DORIA 824; brez emembe kraja, ROS 1271).

LULLULA ARBOREA:

A 1	PLAVJE	SL: lodíca ⁹
A 2	ŠKOFIJE	SL: lodíca
A 3	BIVJE	IV: lòdola
A 4	DEKANI	SL: škrjanc, lódola
A 5	BERTOKI	IV: lòdola
A 6	STRUNJAN	IV: dòdola
A 7	POBEGI	SL: lodíca
A 9	LUCIJA	IV: dòdola
A 10	KUBED	SL: labíca
A 11	MALIJA	SL: ludíca
A 12	ŠMARJE	SL: loudíca, lótol, škrjanc
A 13	GRAČIŠČE	SL: lawdíca
A 14	MAREZIGE	SL: lóboda
A 15	KORTE	SL: loudíca
A 16	DRAGONJA	SL: lawdíca
A 17	SOČERGA	SL: lawdíca
B 19	SAVUDRIJA	IV: lòdola
B 20	UMAG	IV: lòdula
B 21	MARUŠIČI	HR: lòdola

9 Ornitonimi za to vrsto veljajo tudi kot splošni nazivi za vrste *Calandrella brachydactyla*, *Galerida cristata*, *Lullula arborea* in *Melanocorypha calandra*.

B 22	ŠKRINJARI	IV: lødola	C 71	MEDULIN	IV: lødola
B 23	BUJE	IV: lødola			HR: lødola
B 24	KRASICA	IV: lødula	C 72	PREMANTURA	HR: šèva, lødola
		HR: lavdîca	D 73	ROVINJ	IS: duódula
B 25	PERTIĆI	IV: laudîca, lødola	D 74	BALE	IS: čirimbéla
B 26	GROŽNJAN	IV: lødola			HR: čirimbéla
B 27	OPRTALJ	IV: lødola	D 75	VODNJAN	IS: lødola
B 28	ŠVERKI	IV: lødola			HR: čvrljûga, šèva, lødula
B 29	BRTONIGLA	IV: lødola	D 76	FAŽANA	IS: lødola
B 30	VIŽINADA	IV: lødola	D 77	GALIŽANA	IS: dódula
B 31	MOTOVUN	IV: lødola	D 78	ŠIŠAN	IS: lødola
		HR: čvrljûga, lødula	E 79	ŠTRPED	HR: lavdîca
B 32	BELETIĆEV BRIJEG	HR: lavdîca	E 81	MALI MLUN	HR: laudîca
B 33	TAR	IV: lødola	E 82	VELI MLUN	HR: laudîca
B 34	LABINCI	IV: lødola	E 83	PREMCI	HR: lavdîca
B 35	SOLDATIĆI	HR: laudîca	E 84	ČIRITEŽ	HR: lavdîca
B 36	VIŠNJAN	IV: lødola	E 85	ROČ	HR: lavdîca
B 37	ŽBANDAJ	HR: čvrljûga	E 86	GRADINJE	IV: lødula
B 38	BADERNA	HR: čvrljûga			HR: lødola, rødola
B 39	TINJAN	HR: čvrljûga	E 87	PIRELIĆI	IV: lødola
B 40	LOVREČ	IV: lødola	E 88	PRAĆANA	HR: lavdîca
		HR: čvrljûga	E 89	FORŠIĆI	HR: lavdîca
B 41	KRINGA	HR: lavdîca	E 90	VRH	HR: laudîca
B 42	FUNTANA	IV: lødola	E 91	KRUŠVARI	HR: lavdâvica
		HR: crljûga	E 92	LUPOGLAV	HR: lavdîca
B 43	VRSAR	IV: lødola	E 93	DRAGUĆ	IV: lavdîca
		HR: bravarîca	E 95	MAVRI	HR: šèvica
B 44	GRADINA	HR: čvrljûga, lødula	E 96	CEROVLJE	HR: lavdîca
B 45	MARIĆI	HR: čvrljûga	E 97	KATUN	HR: švrljûga
B 46	KANFANAR	IV: lødola, laudîca	E 98	BERAM	HR: lavdîca, ledvîca
		HR: lavdîca	E 99	VELA TRABA	HR: lavdîca
B 47	ROVINJSKO SELO	HR: črljûga, čvrljûga	E 100	LINDAR	HR: lavdîca
B 48	KRMED	HR: čvrljûga	E 101	PIĆAN	IV: lødola
C 49	SALAMBATI	HR: čvrljûga			HR: lavdîca
C 50	SVETVINČENAT	IV: lødola	E 102	ČEPIČ	HR: lavdîca
		HR: lødola	E 103	SVETI PETAR	
C 51	PETEHİ	HR: čvrljûga		U ŠUMI	HR: škrlj
C 52	DRAGUZETI	HR: čvrljûga	E 104	PARIŽI	HR: škrlj
C 53	BARBAN	IV: lødola	E 105	KATUNI	HR: lavdîca
		HR: čvrljûga	E 106	ŠUMBER	HR: lavdîca
C 54	REŽANCI	HR: šèva	E 107	BLAŠKOVIĆI	HR: lavdèca
C 55	PAĆIĆI	HR: čvrljûga	E 108	ŽMINJ	IV: lødola
C 56	BANKOVIĆI	HR: čvrljûga			HR: lavdîca
C 57	GAJANA	HR: čvrljûga	E 109	PLOMIN	IV: lødola
C 58	HRELJIĆI	HR: čvrljûga			HR: ledvèca
C 59	FILIPANA	HR: čvrljûga	E 110	STRMAC	HR: ledvîca
C 60	RAKALJ	HR: črljûga	E 111	VELI GOLJI	HR: lavdîca
C 61	KRNICA	IV: lødola	E 112	BREG	HR: lavdîca
C 62	KRNICA (LUKA)	HR: črljûga	E 113	TRGET	HR: lavdîca
C 64	MARČANA	HR: čvrljûga	E 114	SKITAČA	HR: ledvîca
C 65	VELI VAREŠKI	HR: črljûga	E 115	BROVINJE	HR: ledvîca
C 66	VALTURA	HR: čvrljûga	F 116	VELE MUNE	HR: čaluvîn, čalovîn
C 67	PULA (VELI VRH)	IV: lødola	F 117	MALE MUNE	HR: čaluvîn, čalovîn
C 68	ŠKATARI	HR: šèva	F 118	ŽEJANE	IR: čeljičenuâvdu
C 69	POMER	HR: šèva, lødola	F 121	ŠUŠNJEVICA	IR: lavdîca

F 122 KOSTRČAN	IR: <i>ladvîca</i>	H 133 KRK	IV: <i>kapilûga</i>
F 123 NOVA VAS	IR: <i>činčirinčī, škrļjînu</i>		HR: <i>šêva, šêvica</i>
F 124 JESENOVIK	IR: <i>ladvîca</i>	H 134 PUNAT	HR: <i>šêva</i>
G 125 IČIČI	HR: <i>šêva</i>	H 135 BAŠKA	HR: <i>šêva</i>
G 126 BRSEČ	HR: <i>ladvîca</i>	<hr/>	
H 127 OMIŠALJ	HR: <i>šêva</i>	<i>duòdula</i> (za Rovinj, ROS, 334); <i>la dwòdula</i> (za Rovinj, AIS, III/497); <i>la lódula</i> (za Motovun, AIS, III/497); <i>luòdula</i> (za Rovinj, ROS, 556)	
H 128 SVETI IVAN	HR: <i>šêva</i>	<hr/>	
H 131 SKRBCIČI	HR: <i>šêva</i>	<i>dòdola</i> (za Piran, ROS, 324); <i>le dódole</i> (za Piran, AIS, III/497); <i>lodola</i> (za Trst, KOS, 233; PING, 184); <i>lòdola</i> (za Koper in Trst, ROS, 348; za Izolo, VASC, 155; za Trst, DORIA, 334); <i>lódula</i> (za mugl., ZUDINI, 87); <i>loduot</i> (za veljotski, BART, 201); <i>òdola</i> (za Izolo, VASC, 188)	
H 132 KORNIČ	HR: <i>šêva</i>		

RIASSUNTO

Il presente saggio tratta i nomi di allodole in Istria. Si cerca di dare l'etimologia per più di 200 voci che fanno parte di un vasto corpus che contiene oltre 8000 ornitonimi, frutto di una ricerca durata più anni in Istria.

KRATICE CITIRANIH DEL

- ANDR **Jacques André**, *Les noms d'oiseaux en latin*, Librairie C. Klincksieck, Paris, 1967
- ASLEF *Atlante storicolinguisticoetnografico friulano*; urednik G. B. Pellegrini, Padova Videm, 1972 in d.
- BART **Matteo Giulio Bartoli**, *Das dalmatische*, I - II, Dunaj, 1906
- BEZLAJ **France Bezlaj**, *Etimološki slovar slovenskega jezika*, I - II (A - O), SAZU, Ljubljana, 1982
- BOERIO **Giuseppe Boerio**, *Dizionario del dialetto veneziano*, Venezia, 1856
- BREHM **Theo Jan** (skrajšal, predelal in dopolnil), *Brehm v barvah. Velika knjiga o živalih*, Cankarjeva založba, Ljubljana, 1978
- CERN **Domenico Cernecca**, *Dizionario del dialetto di Valle d'Istria*, Centro di ricerche storiche Rovinj, 1984
- DELI **Manlio Cortelazzo**, **Paolo Zolli**, *Dizionario etimologico della lingua italiana*, I - V, Zanichelli, Bologna, 1979 1983
- DORIA **Mario Doria**, *Grande dizionario del dialetto triestino*, Edizioni "Italo Svevo" "Il Meridiano", Trst, 1984
- GJURAŠIN **Stjepan Gjurašin**, *Ptice* I - II, Naklada "Matice Hrvatske", Zagreb, 1899, 1901
- GREGORI **J. Gregori**, **I. Krečič**, *Naši ptiči*, DZS, Ljubljana, 1979
- IVE **Antonio Ive**, *I dialetti ladino-veneti dell'Istria*, Arnaldo Forni Editore, Bologna, 1975
- KOS **Ernesto Kosovitz**, *Dizionario vocabolario del dialetto triestino e della lingua italiana*, Libreria internazionale "Italo Svevo", Trst, 1968
- PING **Gianni Pinguentini**, *Nuovo dizionario del dialetto triestino*, Del Bianco Editore, Modena, 1984 (riproduzione anastatica dell'edizione 1969)
- PIRONA **G. A. Pirona**, **E. Carletti**, **G. B. Corgnali**, *Il nuovo Pirona vocabolario friulano*, Società filologica friulana, Videm, 1983
- REW **W. Meyer-Lübke**, *Romanisches etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg, 1972
- ROS **Enrico Rosamani**, *Vocabolario giuliano*, Capelli Editore, Bologna, 1958
- SKOK **Petar Skok**, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* I - IV, JAZU, Zagreb, 1971 - 1974
- VASC **Antonio Vascotto**, *Voci della parlata isolana nella prima metà di questo secolo*, Imola, 1987
- VUK2 **Vuk Stef. Karadžić**, *Srpski rječnik* I - II, Prosve-ta, Beograd, 1986 (po dunajski izdaji iz leta 1852)
- ZONCA **G. A. Dalla Zonca**, *Vocabolario dignanese italiano*, U.I.I.F. U.P.T., Padova, 1978
- ZUDINI **Diomiro Zudini Pierpaolo Dorsi**, *Dizionario del dialetto mugliano*, Casamassima Editore, Videm, 1981